

Odda Smelteverk Mulighetsstudie

BILAG 4

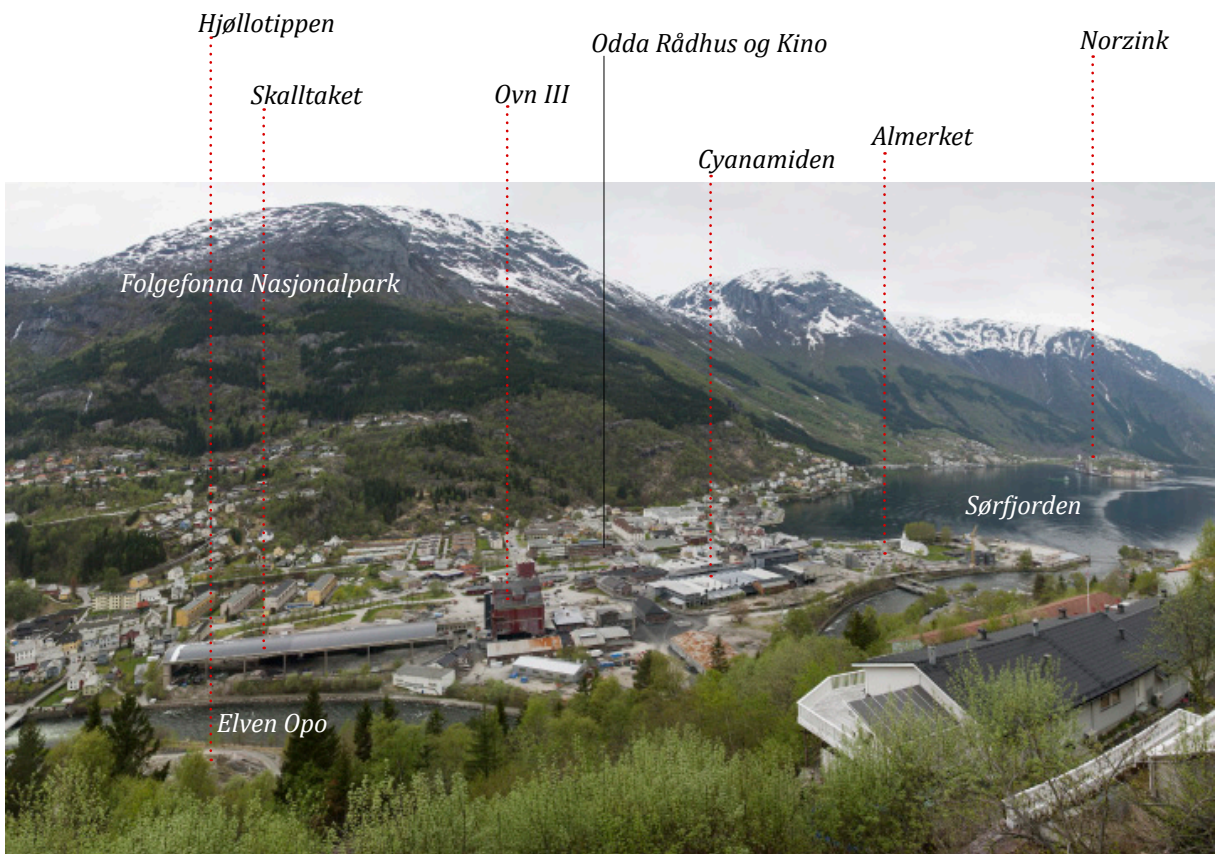
BYANALYSE

- analyse av karakterer og kvaliteter

*“Ke e det med Odda?
Hva er det med Odda?”
(citater bademesteren i Folkets Bad)*

**GOTTLIEB
PALUDAN**
ARCHITECTS

i samarbejde med Dansk Bygningsarv og Norconsult

Hjøllotippen

Skalltaket

Ovn III

Odde Rådhus og Kino

Cyanamiden

Almerket

Norzink

Folgefonna Nasjonalpark

Sør fjorden

Elven Opo

Studie af områderne S1-S3, herunder relationen til den øvrige by.

- En kort historisk indledning

Odda er en relativt ny by, opstået omkring udbygningen af Odda Smelteverk. Byen fejrede sit 100 års jubilæum i 2013 med en stor folkefest under Skalltaket/ Råstoflageret på Smelteverksområdet. Stedet Odda, inden Smelteverket, var et lille landbrugssamfund, der i løbet af 1800-tallet fik fine besøgs udefra pga. sit spektakulære natursceneri. Fine hoteller til den rejsende overklasse blev opført og landbefolkningen ernærede sig nu delvist også af turisme. Med etableringen af Odda Smelteverk i 1906 sattes en ny dagsorden, hvor turismen veg for billig og rigelig kraftproduktion (1906 i Tyssedal) som grundlag for krævende forarbejdning af råstoffer i Odda Smelteverk.

Smelteverket blev et nyt omdrejningspunkt for befolkningen, hvoraf mange gennem årene havde deres daglige gang i området. Der opstod solide arbejderkulturer og et frodigt forenings- og fritidsliv for de ansatte på Smelteverket. Byen Odda, der i hast var opstået omkring Smelteverket, tilbød kontinuerligt bosætning for nye arbejdere, byen voksede og der opstod et egentligt byliv. Odda Smelteværk går konkurs i 2003 efter næsten 100 års drift.

Der er kun få bygninger tilbage fra det tidligste Odda. Et par stykker ligger på den nuværende gågade mens en række bygninger præger bybilledet på sydsiden af Eitrheimsvegen mod vest. De fleste oprindelige bygninger veg for opførelsen af det vældige Smelteverk og efterfølgende reguleringsplans udbygning. De ældste bygninger i det nuværende Odda ligger således i og omkring Smelteverket, enkelte bygninger dateret tilbage til perioden før Smelteverkets start i 1906. Primært fritstående træhuse med enkelte indslag af større "blok-bebyggelse" danner det centrale bybillede, mens 60'ernes og 70'ernes byspredning er kravlet op af fjelsiderne i variationer af den tids byggeskik. (kilde)

- Odda Sentrum, byen med Smelteverket

Byens centrum er præget af den umiddelbare nærhed til Sørfjorden, hvor byens skala er overvejende lav, i et spænd fra 1-3 etager. Terrænet i centrum er, overordnet set, skålformet omkring fjorden og elven Opo's udmunding, mens de ydre sydligere områder i højere grad ligger på en "flade".

Byens gågade og det nuværende tracé af RV13 afslutter reguleringsplanen fra 1907, der næsten er læsbar som en kvadratur. Centrum defineres herefter af Smelteverkets vældige område langs Opo, på dele af Almerket, hvor det meste i dag er fjernet og ud til eksportkaias kant i nord mod Sørfjorden. Den tilbageblevne del af Smelteverkets bygninger ligger skalamæssigt i forlængelse af den omkringliggende by, men undtagelse af meget store, ikoniske og markante bygninger, der i udpræget grad er fredede.

Smelteverket har frem til produktionsophør ikke været en integreret del af byens rum, bygninger og strukturer. Smelteverket var udpræget en autonom enklave omgivet af en by, der hovedsageligt husede Smelteverkets arbejdere og ledelse. En egentlig sammenhæng mellem værk og by var primært logistisk funderet i form af en hovedport hvorigennem al adgang skete, og teknisk i form af infrastrukturelle anlæg knyttet til ind og udførsel af råstoffer.

Inde på smelteverksområdet er byen så at sige fraværende, mens Smelteverket, især efter den omfattende nedrivning efter konkursen, primært er synligt på grund af de store fredede bygninger, der nu danner en form for historisk silouette.

Hverdagslivet i byen omkring Smelteverket er så småt ved at gøre sit indtog i form af forskellige kultur- og uddannelsesinstitutioner og mindre erhvervsfunktioner som café, SINDARK arkiv, frisør, elektronikvirksomhed og en nystiftet smedeuddannelse (åbner efterår 2014). Byen er dermed ved at indtage Smelteverksområdet og gøre det til en integreret del af bylivet og Odda sentrum.

Analysen af karakterer og kvaliteter i Odda by og Smelteverk, tager udgangspunkt i Riksantikvarens opgavegrundlag for mulighetsstudiet, herunder

processen omkring fredning af bygninger inde i smelteverksområdet. Grundlagsmaterialet er vældigt omfattende og giver et fint og bredt indblik i Oddas historie og byens udvikling samt forløbet fra konkurs i 2003 til delvis fredning i 2013.

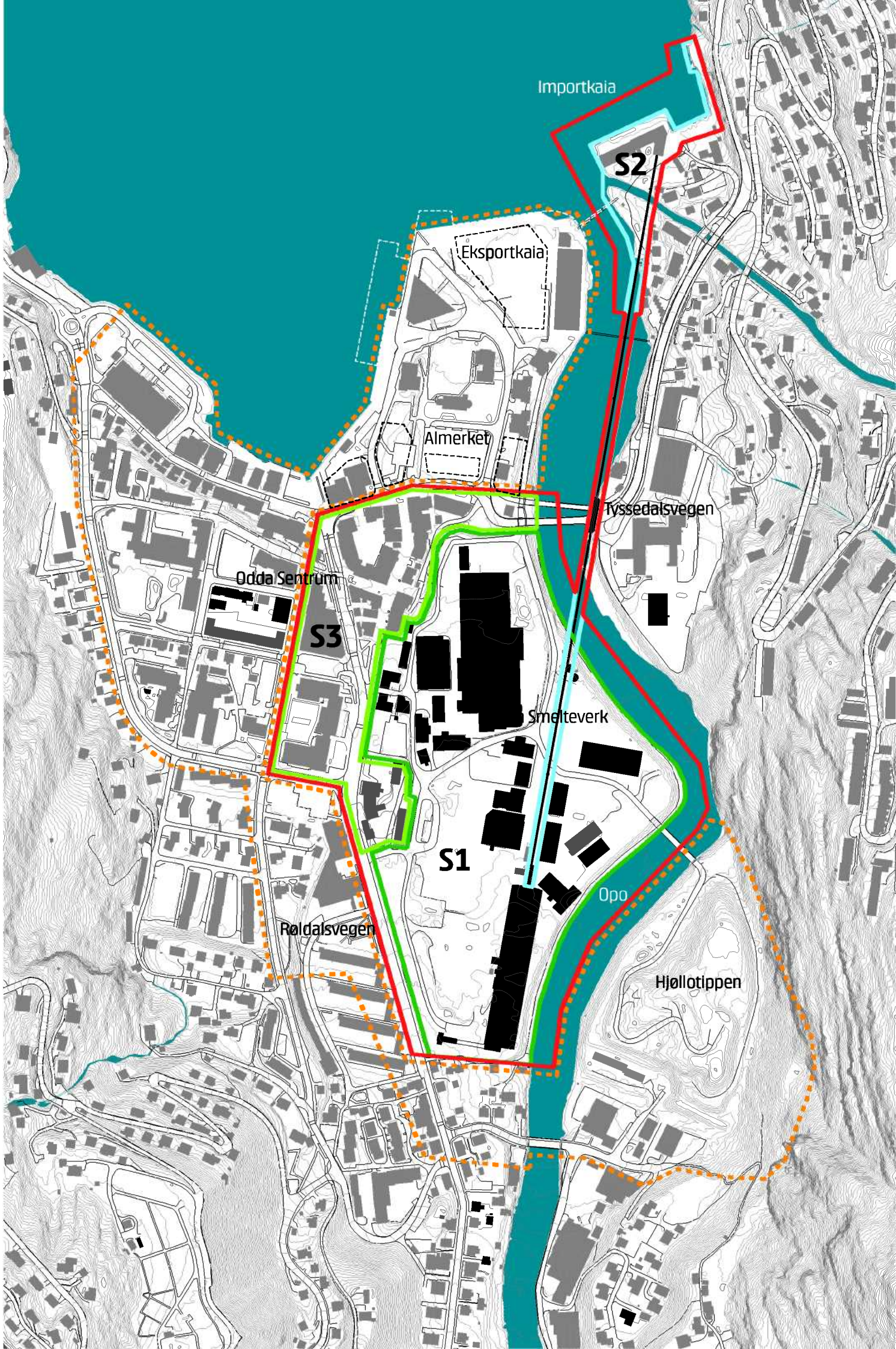
For at belyse kvaliteter og karakterer i Odda by og smelteverk vises en række plandiagrammer, der enkeltvist redegør for forskellige temaer vedrørende, landskab, by og bygninger med tilhørende beskrivelse, i en ikke prioriteret rækkefølge. Temaerne er alle relevante for forståelsen af byen og dermed vigtige for at kunne manøvrere i byen med nye tiltag, transformationer, sammenhænge og forbindelser, programmer og nybygninger etc.

Odda Sentrum og Smelteverk:

- blå og grønne strukturer
- offentlige rum og forbindelser
- kig og sigtelinier
- overordnet funktionsfordeling
- trafik og parkering, herunder Riks Veg 13's nye tracé
- kontekst og skala
- særlige bykvaliteter, signifikante bygninger og målpunkter
- potentiel omstrukturering
- kerneområder
- nye overordnede sammenhænge
-

Importkaia

S2

Eksportkaia

Almerket

Tysseidalsvegen

Odda Sentrum

S3

Smelteverk

S1

Opo

Røldalsvegen

Hjøllotippen

Handlegaten

“Folkets bad”

Kulturhuset “Lindehuset”

“Litteraturhuset”

Caféen “Smelt”

Ovn III

Sørfjorden

Hængebro

Importkaia

*Almerket/
Eksportkaia*

"Dicy"

Sørfjorden

Freimselvas udløb

Opo's udløb

• blå og grønne strukturer

Byens blå kant er primært langs Sørfjorden, hvor byen er på vej til igen at orientere sig mod vandet efter Smelteverket har forladt Almerket og Eksportkaia. Reguleringsplanen for almerket anviser en offentlig strandpromenade langs Sørfjorden med forbindelse til et videre offentligt friområde langs Opo, bag om bygning 206 og 37. Reguleringsplanen rummer tillige mulighed for anlæg af cruise-ships kaj langs Almerkets vestsider. Der er således grundlæggende tiltag undervejs med det formål at invitere Oddingerne ned til vandet og turister, via vandet, til Odda.

Odda Sentrum er overraskende lidt grønt. I dag findes der ikke en sammenhængende grøn struktur. Det grønne er til stede som enkelte begebenheder hist og her, typisk med en karakter af afstandsareal eller "mellemrum" snarere end et egentligt opholdsrum. Byen har i dag ikke en egentlig park indenfor centrum.

Langs elven Opo er ansats til en grøn, selvgroet sammenhæng mellem Skalltaket og Eksportkaia - her ligger også en smal sti.

Ved Rådhuset er plantet en lund på pladsen syd for den oprindelige Rådhusbygning. Pladsen er primært et formelt rum, der over året har ganske minimal daglig brug. 17 maj samles byens optog her, og udgår herfra.

Omkring Kirken ligger mindre plæner og pladsrum der primært bruges ved kirkelige arrangementer.

Ved Importkaia er et mindre grønt, sydvendt areal uden egentlig karakter af opholdsrum.

Øst for Opo ligger Hjøllotippen bynært, med direkte adgang via vejbro fra Smelteverksområdet. Hjøllotippen fremstår i dag som et restområde med overvejende selvgroet grøn karakter, efter at have fungeret som deponi for restprodukter fra Smelteverket.

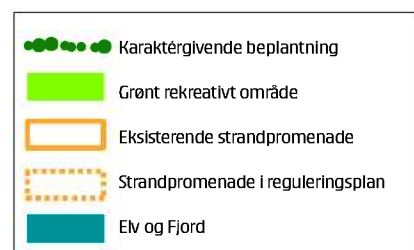
Vurdering:

Byen er begyndt at orientere sig mod Sørfjorden og Opo. Planerne om en strandpromenade suppleret med cruisekaj vil være et stort tilskud til den udvikling. Strandpromenaden kan med fordel forlænges mod vest langs Sørfjordssenteret.

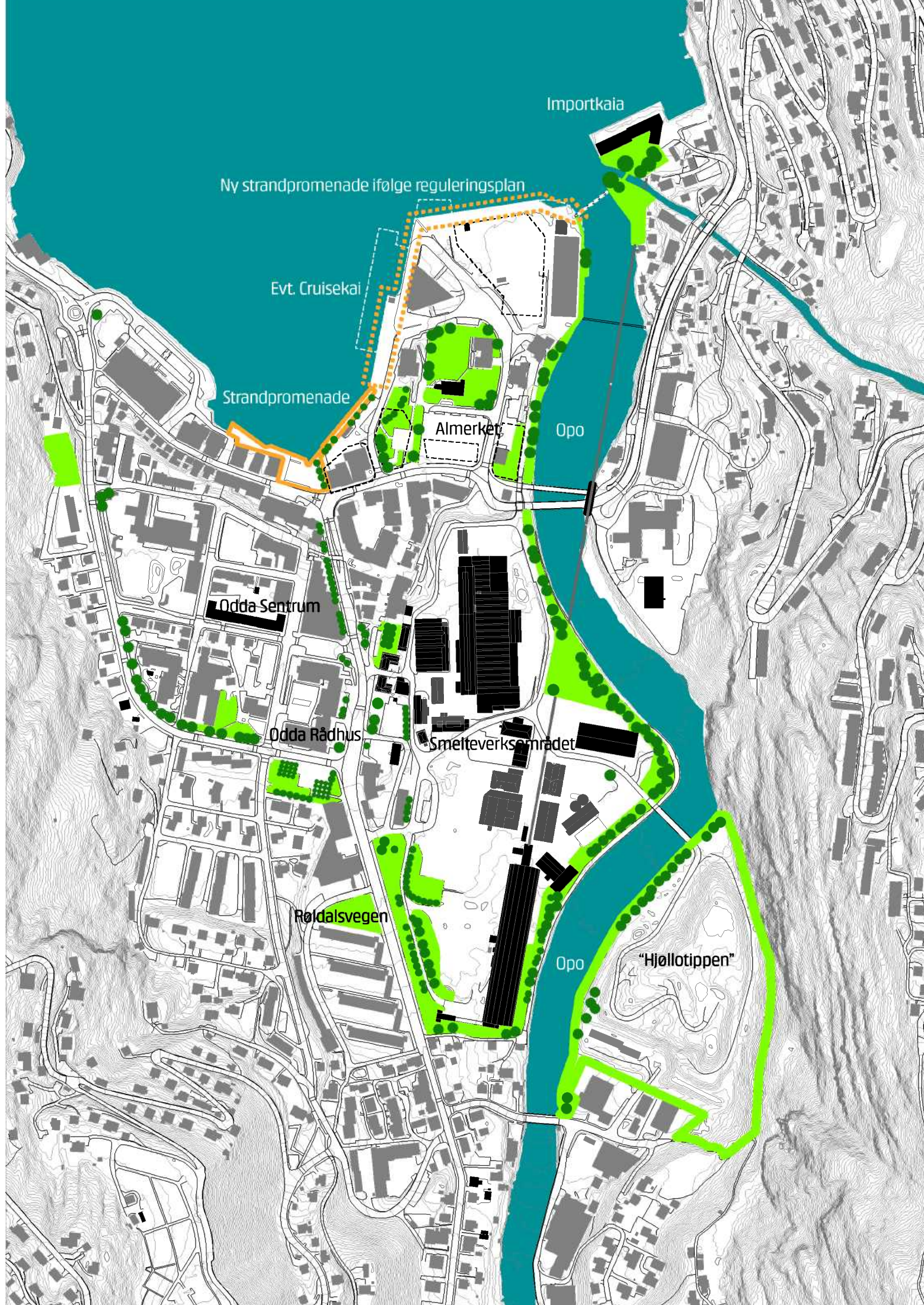
Med Smelteverkets omdannelse har byen store muligheder for at etablere stærkere og tydeligere sammenhængende grønne forløb og rum. Særligt langs Opo kan der skabes sammenhæng på venstre bred. Hjøllotippen ligger bynært og kan evt. udvikles som grønt rekreativt område.

Konklusion:

Smelteverkets omdannelse skal medvirke til at orientere byen mod vandet, særligt langs Opo.

Importkaia

Ny strandpromenade ifølge reguleringsplan

Evt. Cruisekai

Strandpromenade

Almerket

Opo

Odda Sentrum

Odda Rådhus

Smelteverksområdet

Røldalsvegen

Opo

"Hjølletippen"

Byens front mod Sørfjorden

Byens møde med Opo

Importkaia

Freim

Importkaia

Taubanehus

Freimselvas udløb

Opo's udløb

- **offentlige rum og forbindelser**

Oddas etablerede offentlige rum knytter sig primært til Sentrum og optræder i forbindelse med indkøbslivet og byens administrative funktioner. Et nyere byrum centralt ved Sørfjordens inderste vig, skaber fine opholdsmuligheder i kanten af byens handelsområde - størrelsen på rummet er fint i forlængelse af de øvrige rumligheder i byen. Bænke giver fine kig ud over Sørfjorden og tilbyder første parket pladser når bylivet ved turistinformation og fiskebilen skal opleves.

Mærmere kirken ligger en mindre plads, skærmet af lave mure, i et samlet anlæg med plæner og stier. Pladsen har umiddelbart ikke præg af opholdsrum, men snarere af at være gennemgangsrum mellem parkering, kirke og butikker.

Pladsen ved Kino/ Rådhuskomplekset er et mere stille sted med skyggegivende træer og kig til Smelteverket - pladsen bærer præg af ikke at være særlig brugt, måske pga. pladseringen på hjørnet af Oddas mest trafikerede veje?

Odda rummer flere midlertidige byrum. Gården ved Odda Barneskule, kan betragtes som et sådant, samt "bo-bil-plassen" (ved bygning 37/206) på Almerket har karakter af et midlertidigt byrum, både med og uden "bo-biler". Rummene har store udsving i benyttelsestidspunkter, men fremstår periodevist meget aktive uden af være klassiske byrum, i den forstand.

Et begyndende supplement til byens eksisterende pladser, er allerede ved at opstå indenfor Smelteverksområdet, hvor mindre overskuelige rum tættest ved hovedgaden, har karakter af uformelle offentlige rum. Litteraturhuset, Lindehuset og Smelt caféen er vigtige funktioner i området, der i kraft af deres placering skaber nye omdrejningspunkter i byen. Ved arrangementer i kulturhusene fungerer bygningernes mellemrum som byrum med karakter af udvidede foyerer og pauserum, eller som mødesteder inden forestillinger og cafébesøg. Et lignende rum kan opstå ved Smia (bygning 26) når uddannelsesinstitutionen åbner.

Vurdering:

Byens rum er overskuelige og små. Deres aktivitetsniveau er forskellige og periodiske, ligesom deres grad af urbanitet er forskellige. Et byrum bruges primært i forhold til en konkret begivenhed, f.eks at parkere og handle ind eller 17. maj.

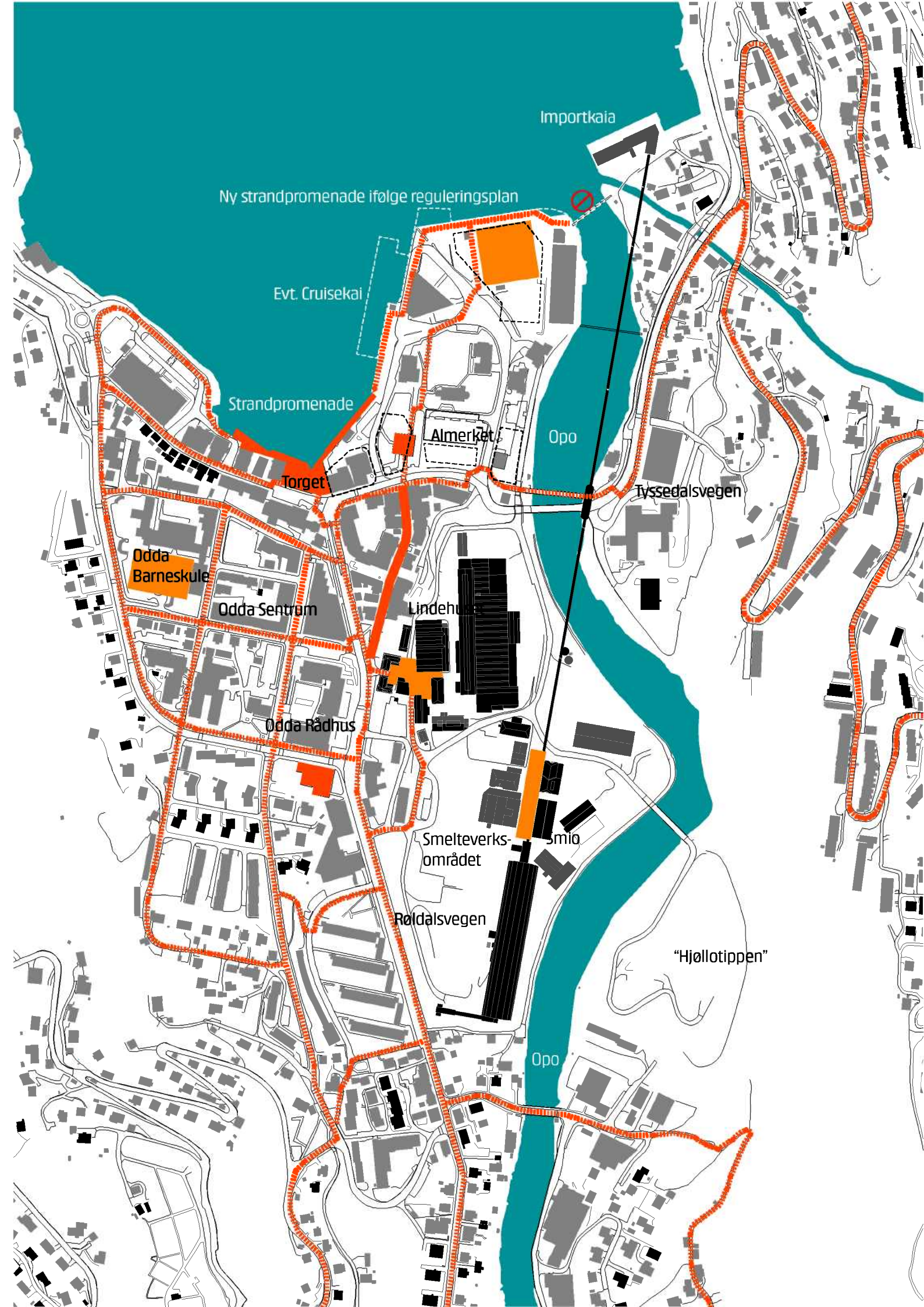
foto: Handlegaten i Odda Sentrum

Konklusion:

Byrum i en by af Oddas størrelse må have forskellige karakterer og kvaliteter. Rummene vil veksle i grad af aktivitet og må i perioder kunne stå uden brugere og stadig have kvalitet af et byrum. Smelteverket rummer oplagte muligheder for at etablere byrum i en skala der passer til Odda som by.

I Odda er naturen stor og voldsom - måske skal byrummene være små og intime?

Ny strandpromenade ifølge reguleringsplan

Importkaia

Evt. Cruisekai

Strandpromenade

Almerket

Opo

Torget

Tysedalssvegen

Odda Barneskule

Odda Sentrum

Lindehus

Odda Rådhus

Smelteverks-
området

Smio

Rørdalsvegen

"Hjølloppen"

Opo

Importkaia

Taubanehus

Hængebro

Stibro over Opo

Opo langs Smelteverket

Strandpromenade langs Sørffjorden

Eksportkaia, byrum ved Sør fjorden samt p-plads for "Bu-biler"

Byrum ved Lindehuset, Litteraturhuset og Cafeen Smelt

Passage ved Lindehuset og Odda Vitenssenter

Ovn III og Smia, byrum under Taubane

- **kig og sigtelinier**

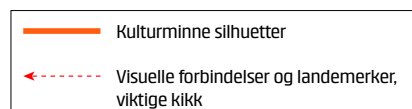
Odda Sentrum er omgivet af et dramatisk sceneri, hvor Hardangervidda tårner sig op over Sørfjordens spejlende vandflade og byens tage. Kigget til fjellet er allestednærværende og smukt.

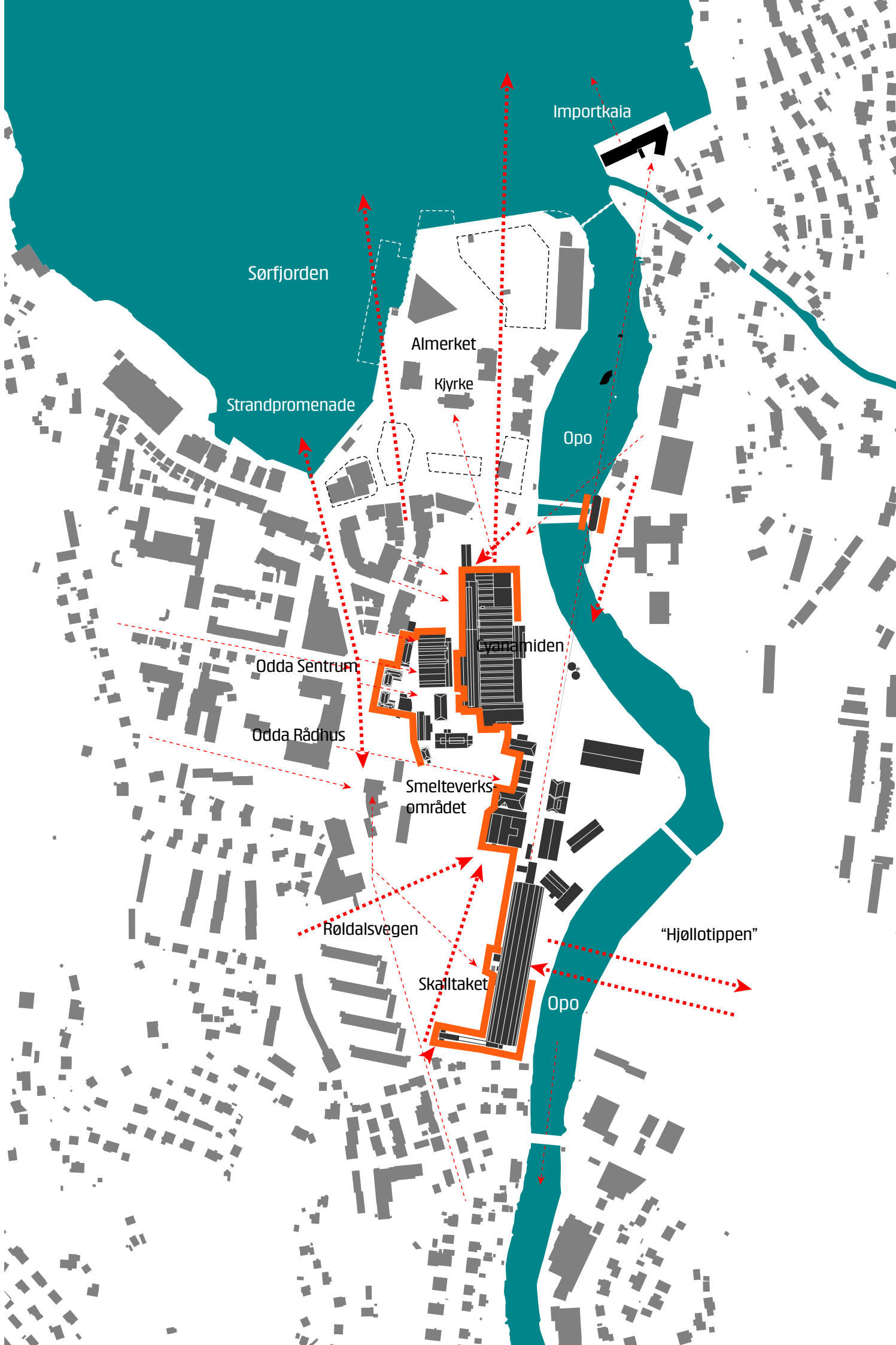
Kigget til Sørfjorden er mere begrænset og åbenbares først endeligt ved Odda Rådhus, hvor terrænet skrånede ned mod byens fjordkaj.

Reguleringsplanen for Almerket anviser byggefelt til hotel direkte til Sørfjorden, med mulighed for byggeri i op til 26 meters højde over havet, her ca 25 m over terræn, eller svarende til 6 etager. Placeringen ligger i kigget fra Smelteverket ud over Sørfjorden, der i dag tilbyder et spektakulært og langt kig.

Vurdering:

Obs på placering af hotel i 6 etager. Kan hotellet evt. ligge så flot ved Sørfjordssenteret eller inde på Smelteverksområdet?

Importkaia

Sør fjorden

Strandpromenade

Almerket

Kyrke

Opo

Odda Sentrum

Odda Rådhus

Smelteverksområdet

Røldalsvegen

Skalltaket

"Hjøllo tippen"

Opo

Eksportkaia, byrum ved Sør fjorden med levn fra Smelteverket

Kig fra Almerket til Silobygning på Smelteverket

Kig fra Importkaia til Silobygning og Ovn III på Smelteverket

Kig fra Ovn III, øverste etage mod nord gennem Sør fjorden

Kig fra Skalltaget, langs Taubana til Importkaia

*Kig fra areal ved Silobygning mod nord og Kirken på Almerket
DNB bygningen blokerer i nogen grad for kig til Kirken og gennem Sørfjorden*

*Kig fra areal nord for Silobygning og Cyanamiden mod nord og Kirken på Almerket
DNB bygningen blokerer i nogen grad for kig til Kirken og gennem Sørfjorden*

*Kig fra areal ved Cyanamiden/ Lindehuset mod nord,
DNB bygningen blokerer i nogen grad for kig gennem Sørfjorden*

*Kig fra under Skalltaket mod nord og Ovn III
Den omkransende mur skærmer for byen og gør den store natur nærværende. Skalen er stor!*

- **Trafik og parkering, Riksveg 13's og**

Riksveg 550's nye tracéer

Trafikken gjennom Odda Sentrum er historisk sett ryggraden gjennom byen. RV13 teller i dag 7500 årsdøgnstrafikk på den sentrale del gjennom byen, hvorav en stor del er gjennomkjørende og tung trafikk. Trafikk til Folgefonnatunnellen ledes i dag utenom sentrum gjennom et boligområde og tett forbi Odda Barneskule på RV550.

En ny trafikkplan er politisk vedtatt og sendt i høring. Planen angir mulighet for å lede trafikken ytterligere utenom sentrum via to nye tunneler mot øst og vest. RV13 ledes øst for byen umiddelbart øst for Skalltaket via Hjøllotippen og deretter i tunnel mot Tyssedal. RV550 ledes vest for byen i tunnel mot Eitrheim og Folgefonnatunnellen. Omkjøringsveisystemet får felles trasé med Røldalsvegen på strekningen Skalltaket-Folkets Bad. På denne lokale strekningen ønsker Odda Kommune i tillegg at byens busstasjon flyttes til, fra sin nåværende plassering på Almerket.

RV13 på Hjøllotippen.

Området ligger ganske sentralt og bynært. Området er trolig veldig belastet av tidligere bruk som deponi for Smelteverket. I RV13 prosjektet om nye omkjøringsveier øst for Odda foreslås området anlagt med rundkjørsel og innkjørsel til Odda Sentrum. Herfra vil Smelteverket og særlig Skalltaket være veldig synlig og det vil være den nye byporten til Odda. Området foreslås i tidligere planer utlagt til næringsområde. Denne funksjonen er vi tvilende til og ser heller næringsbygget, alt etter funksjon og karakter, innpasset på selve Smelteverksområdet idet Hjøllotippen kan unntas for byggeri, som kan sløre og kanskje til og med skjemme ankomsten til Odda. Vi mener et grønt, bynært, rekreativt areal med f.eks camping- og bobilfunksjoner vil være en flottare måte å by velkommen til Odda på.

RV550

Busstas

RV13

RV13

Kig fra Almerket mod Norzink, fra "Bu-Bil"-plassen hvor Eksportkaia's bygning lå

Ankomst til Odda fra Tyssedal - i dag forbindelsen til Importkaia

Ankomst til Odda over elven Opo. Det fine vernetag under Taubanen er en form for byport i et ellers karakterløst område

Forbindelse langs elven Opo oppe på Smelteverkets plateau. Forbindelsen suppleres delvist af et lavere niveau langs elvens bred.

Parkering i ankomstrummet ved Lindehuset, Caféen Smelt, Odda Vitenssenter og portbygninger

Parkering på byggetomten ved Ovn III

Smal urban bilpassage mellem Smelteverkets to plateauer, Cyanamiden og Ovn III/ Skalltaket - her fremstår bygningsmassen meget autentisk og kompakt

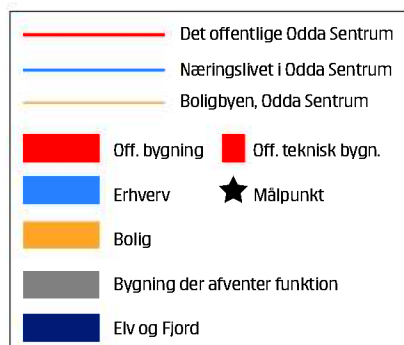

- **Overordnet funktionsfordeling**

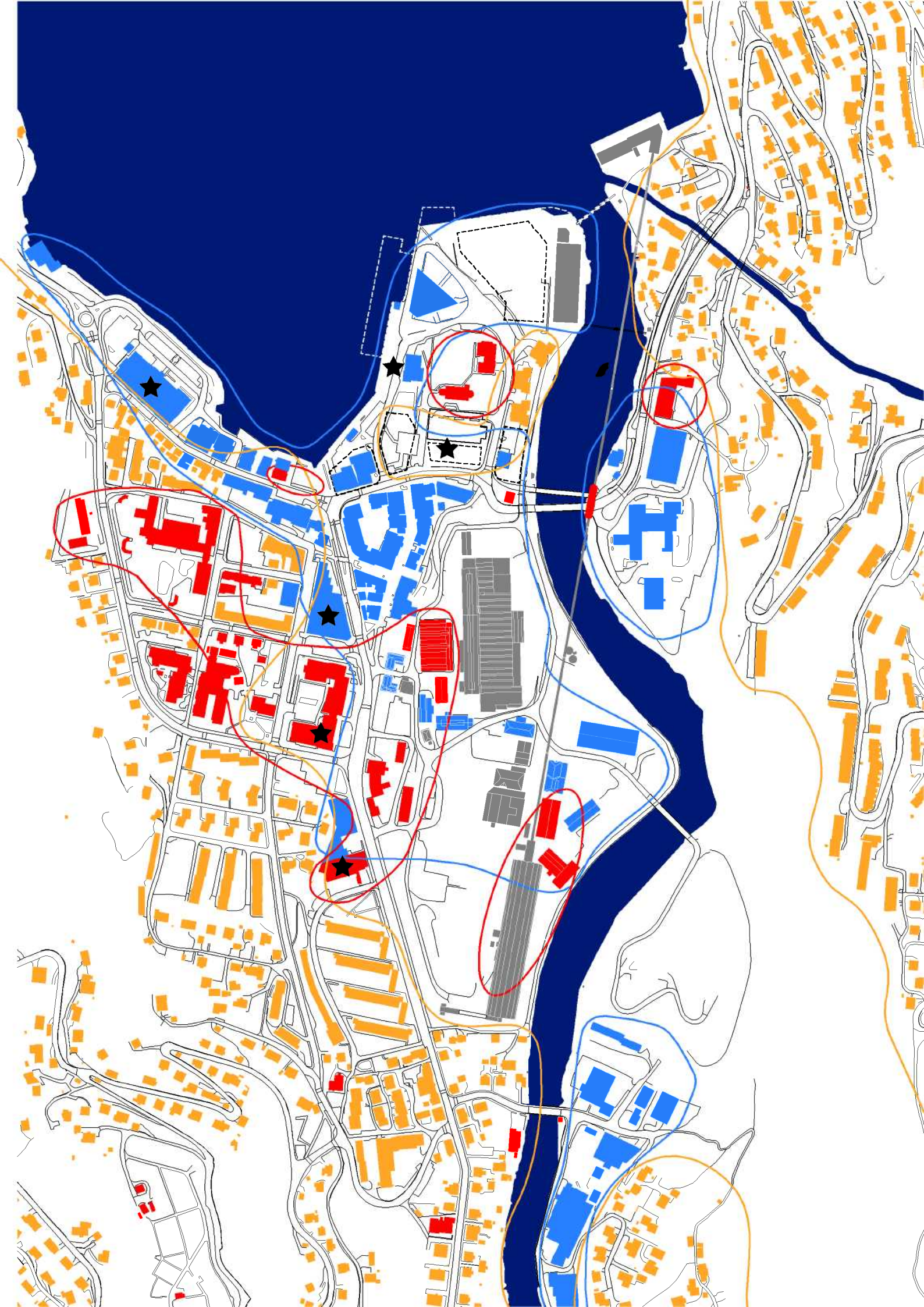
Odda Sentrum er, helt overordnet set, præget af offentlige bygninger og institutioner, handel og småerhverv samt et mindre antal boliger (kilde).

I udkanten af sentrum ligger større sammenhængende boligområder, primært med fritstående bygninger og indslag af etagebyggeri og rækkehuse.

Centralt i byen ligger smelteverksområdet og afventer nye funktioner, især i de store bygningskomplekser. Som det fremgår af illustrationen til højre er de mindre bygninger på smelteverksområdet indtaget til forskellige administrative og næringsdriftsformål.

SINDARK (Senter for Industriarkiv) i bygning 4

Caféen "Smelt" i bygning 121. I samme bygning ligger i dag en frisør.

Ovn III - der foreligger et skitseprojekt der anviser hvordan et nationalt visningscenter omkring carbidovnen kan etableres i bygningen. Ovnen er en af de største af sin art i verden.

Litteraturhuset, bygning 119. Privat stiftelse, indrettet i det tidligere Sentralbadet. Arrangerer festivaller og events med Litteratur som omdrejningspunkt.

DICY, bygning 37/206, anvendes i dag til lager og oplag af både, campingvogne og køretøjer.

Bygning 34, anvendes i dag af en privat næringsdrivende.

Lindehuset, bygning 100, anvendes i dag til kulturarrangementer med mulighed for koncerter, teaterforestillinger, oplæsninger etc.

- **kontekst og skala**

Byen er præget af fritliggende bygninger i en åben struktur, der primært er orienteret mod gaderummet. Enkelte steder antager bebyggelsen karakter af karréer med sammensatte størrelser i en varieret, åben og transparent struktur omkring et gårdrum. Skalaen er typisk 1-3 etager med enkelte undtagelser, der går op i 4 etager. Bygningernes fodaftryk er relativt begrænset med Domus, Odda Rådhus- og Kinobygning, Folkets Bad og Sørfjordssenteret på havnefronten, der som undtagelser, fremstår som større bygninger.

På selve smelterverksområdet veksler skalaen mellem mindre fritliggende bygninger og meget store bygningskomplekser som Cyanamiden (8), Ovn III (10) og Skalltaket (11). Som vartegn for området træder særligt Silobygningen (9) frem og står i samspil med Ovn III og Skalltaket som områdets mest ikoniske bygninger. Skalltaket har 5000 m² under tag i et stort åbent rum, og er dermed byens største "rum".

Vest for Skalltaket og Ovn III ligger et stort åbent område (A), hvor omfattende bygningsnedrivning har fundet sted efter konkursen i 2003. Rummet har i dag karakter af at være en stor afventede flade, der bruges delvist til parkering og oplag. Fladen er det største åbne rum i Odda Sentrum. På Almerket ligger et større område (B), hvor Eksportkaia, nu nedrevet, tidligere lå. Rummet ligger spektakulært ud mod Sørfjorden og tilbyder et smukt kig mod nord gennem fjorddalen. Odda Sentrum er på en måde fraværende her, selvom arealet er centralt. Omkring Kirken ligger et tredje stort rum (C), der rummer friarealer og parkering i en lidt tilfældig sammenstilling. Parkeringspladsen er vigtig for handelslivet i byen og genererer en del "byliv" i forbindelse hermed.

Vurdering:

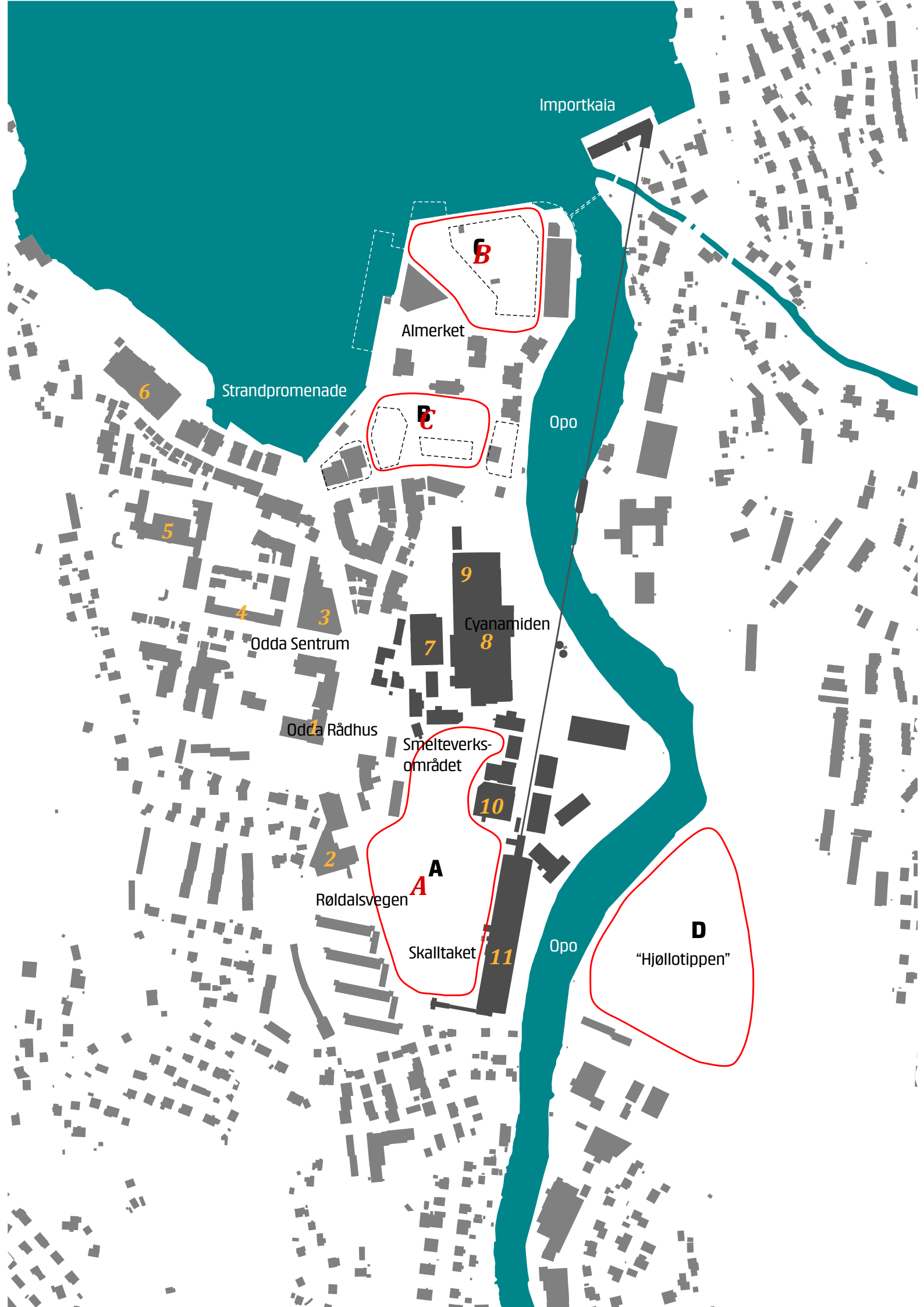
Byens store bygninger og rum har svært ved at finde en funktion eller anvendelse. Samtidigt er især bygningerne og rum B signifikante og særlige steder i byen

Konklusion:

Skalaforståelsen af Odda Sentrum er vigtig for at bevare byens egenart.

- 1: Odda Kino- og Rådhusbygning
- 2: Folkets Bad
- 3: Domus
- 4: "Murboligen"
- 5: Barneskolen
- 6: Sørfjordssenteret
- 7: Lindehuset
- 8: Cyanamiden
- 9: Silobygningen
- 10: Ovn III
- 11: Skalltaket

- A: Plass foran Skalltaket
B: Søfronten, Almerket
C: Parkeringsplass, ALmerket

Importkaia

B

Almerket

Strandpromenade

6

C

Opo

5

4

3

Odda Sentrum

7

9

Cyanamiden

8

Odda Rådhus

Smelteverks-
området

10

A

Røldalsvegen

Skalltaket

11

Opo

D

"Hjellotippen"

Lille og stor, bygning ? (toiletbygning) for foden af Ovn III og nærmeste nabo til Smia og Skalltaket. Bygningerne skaber sammen et potentielt intimt, fortættet "byrum".

Store bygninger og store rum. Ovn III, Skalltaket og det store område ud mod Røldalsvegen hvor omfattende nedrivning er foregået.

Oddas største bygning, Skalltaket står i åben forbindelse med arealerne omkring. Mindre betonbygninger er med til at tydeliggøre størrelsen og minder næsten om noget fra "Star Wars: look at the size of that thing"

Oddas "katedral" - Silobygningen som en del af bygningskomplekset Cyanamiden. Bygningen indeholder et stort rum og en "penthouse-etage" øverst. Oprindeligt havde bygningen en yngre, men lige så stor tvilling, der nu er nedrevet.

Oddas "tårne" - Ovn III og Odda Brannstasjon som pejlepunkter i byen. "Tårnene" er omgivet af mindre bygninger der giver en klar skalaforståelse - i denne vinkel virker Skalltaket bagerst næsten lavt. Oddas egentlige port til sentrum fra syd markeres af Brannstasjonen.

- **Særlige bykvaliteter, områder, signifikante bygninger og målpunkter**

Odda Sentrum rummer i dag allerede fine bymæssige kvaliteter i spændet fra "småby" til "handels- og oplandsby". Byen har en kompakt, veldefineret gågade, der indgår i et bymæssigt forløb, bestående af butikker, kontor og erhverv. Forløbet er udspændt af to større supermarkedskomplekser og parkering i hver sin ende af forløbet, suppleret af en større parkeringsplads ca. midt på ved Kirken.

Forretningslivet i Odda er, set i forhold til byens størrelse, velfungerende og vurderes at have potentiale til at kunne udvides. (Kilde)

Efter Smelteverkets ophør er den omkringliggende by begyndt at befolke de mest bynære områder af Smelteverket. Omkring Odda Kommunes kulturhuse Litteraturhuset og Lindehuset er opstået et bymæssigt miljø, hvor især Smelt caféen men også Odda Videnscenter sørger for at der er "noget at komme efter" og "holder liv i" byrummet. Byrummet fungerer som hovedadgang til området, og rummer alene i kraft af rummets størrelse og skala en stor bymæssig kvalitet. Det mest urbane rum i Odda ligger muligvis inde i Smelteverksområdet. Der ligger et enkelt og klart afsæt her for udviklingen af Odda som by - en mulighed for at have urbane kvaliteter man typisk ville forvente at finde i langt større byer.

- 1: Sørfjordssenteret
- 2: Turistinfo og byrum
- 3: Odda Barneskule og barnehage
- 4: Domus bygning/ Coop
- 5: Sjukheim/sykehjem
- 6: Ungdomshall
- 7: Odda Rådhus og Kinokompleks
- 8: Folkets Bad
- 9: Smeltcafé
- 10: Litteraturhus
- 11: Odda Kulturhus, Lindehuset
- 12: Odda Vitenscenter
- 13: SINDARK
- 14: Handlegaten Røldalsvegen
- 15: Odda Busstasjon
- 16: Kirke og kirkekontor
- 17: Mejeriet KULTURhus
- 18: Smia, smed utdanning
- 19: Nytt næringsområde (RV13)
- 20: Bo-BII område
- 21: Hotell på Eksportkaia, reguleringsplan

	Fredede bygg og strukturer
	Regulert til bevaring
000	Nummerering ihht. vernerapport
	Karakteristisk urbant romforløp
	Målpunkt
	Indkøbsforløp, med "ankerpunkt"
	Elv og fjord

Handlegaten - fungerende butiksliv skal tænkes sammen med planerne om yderligere indkøbsmuligheder på Smelteverksområdet. De urbane kvaliteter kan evt. tydeliggøres gennem yderligere begrønning og belægningsarbejder.

Passagen ved bygning 100, har allerede i dag store urbane kvaliteter, omend parkeringsomfanget bør begrænses.

Byrummet ved Lindehuset, Litteraturhuset og caféen Smelt, er i dag formentlig, det mest urbane rum i Odda, alene i kraft af sin rumlighed. Bygning 2 til højre kan evt. erstattes af en ny bygning.

Odda Sjøfront, med spektakulært kig til Norzink-komplekset.

Odda Sjøfront, med et tåget kig over Sørffjorden. Sjøfronten er i reguleringsplanen for Almerket foreslået forlænget og suppleret med landgang for cruiseships. Nuværende Sjøfront er robust og afdæmpet i sit udtryk og kan forholdsvist enkelt videreføres mod hængebroen over Opo

Skalltaket - Oddas mest spektakulære rum. Gulvfladen alene er ca 5000 m² - alle Odda bys indbyggere kan i princippet stå sammen her! Skalltaket dannede rammen om Oddas 100 års fest i 2013 med ca. 2500 gæster.

- **potentiell omstrukturering og genplacering af målpunkter**

Mulighetsstudiet skal redegøre for 3 scenarier:

1: mulighederne for at udvikle et handlesenter i nordenden af smelteverksområdet S1 og evt. i dele af cyanamiden.

2: mulighederne for at etablere et handlesenter i sørenden af smelteverksområdet S1, vest for skalltaget.

3: mulighederne for udvikling af smelteverksområdet S1 uden et koncentreret handlesenter.

Scenario 1 og 2 handler grundlæggende om at placere 9.000 m² indkøbsfaciliteter på Smelteverksområdet. Dette vil ændre på strukturelt på den måde Odda som handelsby fungerer i dag.

Gode detailhandels- og indkøbsforløb bør planlægges omkring placeringen af ankerbutikker, for derved at skabe et forløb mellem mere fortættede detailtilbud hvor handlende undervejs vil passere mindre tilbud. Supermarkeder har typisk meget større kundegrundlag end specialbutikker og vil derfor kunne fungere som ankerbutikker. Dernæst bør detailhandel planlægges i en form for "loop" eller rundgang for at undgå "blinde ender".

Ved at flytte Odda sentrums nuværende supermarkeder ind på Smelteverksområdet vil byens detailhandelstilbud kunne koncentreres og forskellige udgaver af rundgange kunne etableres.

Det vil have store konsekvenser for butikslivet i minisentrene Sørfjordssenteret og i Domus hvis deres ankerbutikker flyttes. Sentrene vil formentlig ikke kunne overleve uden en ny ankerbutikslignende funktion. Alternativt skal begge sentre flyttes og de nuværende locationer f.eks overgå til erhvervs- eller boligformål.

Begge placeringer er centrale og særligt placeringen ved Sørfjordssenteret vil være interessant i forhold til bolig- og rekreativeformål.

Hvis gågaden fortsat skal være en aktiv handelsgade er det essentielt at den indtænkes i en ny detailhandelsrundgang.

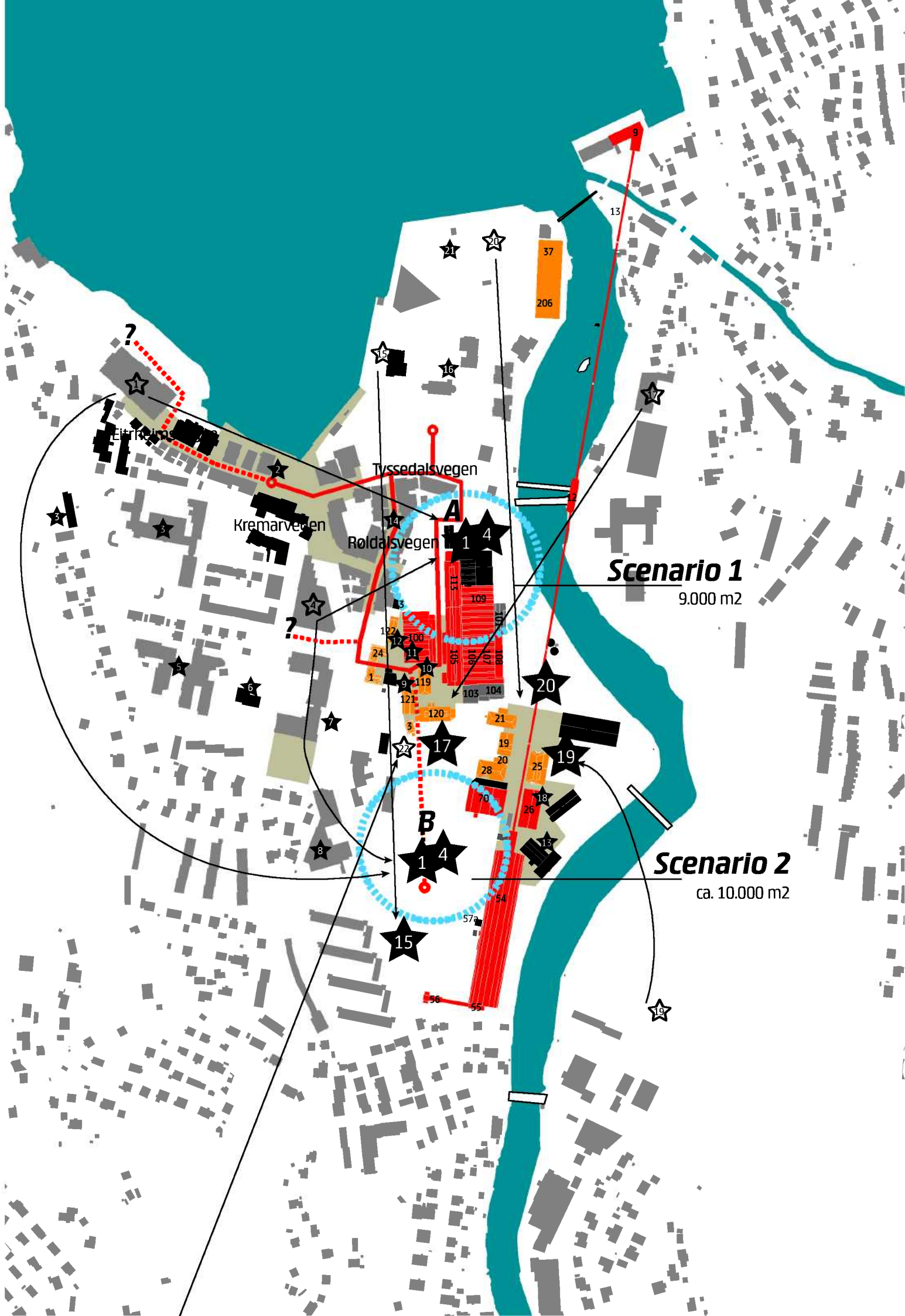
I forhold til at etablere en ny sammenhæng, f.eks i en rundgang, kan kulturelle eller kommunale institutioner spille en rolle i et sekundært niveau. Udviklingen indenfor Smelteverksområdet i dag kan pege på en tendens til at trække byens centrum mere mod øst, hvor de kulturelle- og uddannelsesmæssige og kommunale programmer vil spille en rolle.

Konklusion:
koncentration af byliv og byens urbane rum

- 1: Sørfjordssenteret/ REMA 1000, flyttes til A eller B
- 2: Turistinfo og byrom
- 3: Odda Barneskule og barnehage
- 4: Domus bygning/ Coop, flyttes til A eller B
- 5: Sjukeheim/sykehjem
- 6: Ungdomshall
- 7: Odda Rådhus og Kinokompleks
- 8: Folkets Bad
- 9: Smeltcafé
- 10: Litteraturhus
- 11: Odda Kulturhus, Lindehuset
- 12: Odda Vitenssenter
- 13: SINDARK
- 14: Handlegaten Røldalsvegen
- 15: Odda Busstasjon, flyttes til området ved Skalltaget
- 16: Kirke og kirkekontor
- 17: Mejeriet Kulturhus, flyttes evt. til Smelteverksomr.
- 18: Smia, smedutdanning
- 19: Nytt næringsområde (RV13) flyttes evt. til Smelteverksomr.
- 20: Bo-Bil område, flyttes evt. til Smelteverksomr.
- 21: Hotell på Eksportkaia
- 22: Ungdomskultur fra Eide-området

- Fredede bygg og strukturer
- Regulert til bevaring
- Nummerering ihht. vernerapport
- Karakteristisk urbant rumforløp
- Målpunkt, som flyttes
- Handelsforløp
- Elv og fjord

Scenario 1

9.000 m²

Scenario 2

ca. 10.000 m²

Eitrvangs

Kremarvegen

Tyssedalsvegen

Røldalsvegen

17

1

15

1

4

9

11

10

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

- **kerneområder**

med afsæt i de omfattende omstruktureringer Odda står overfor i forbindelse med utviklingen af Smelteverksområdet, kan Odda Sentrum inddelen i følgende overordnede områder:

- **1: Et urbant, rekreativt forløb langs Sør fjorden**
- **2: Et lanskabeligt, rekreativt forløb langs elven Opo**
- **3: Et mere koncentreret sentrum med indkøbsmuligheter og kontorer, hvor handlegaten og Smelteverket udgør en helhed**
- **4: Et område med primært kulturelle og oplevelsesmæssige tilbud præget af kulturhistorie**
- **5: Et område med mulighed for større begivenheder**
- **6: Et område præget af nye sentrumsnære bolig- og næringsfunktioner**

Inndelingen er overordnet og vejledende, og skal ses som en konkretisering af tendenser i bylandskapet der allerede i dag er til stede.

- **nye overordnede sammenhænge, Scenario 1, 2 og 3**

Byanalysen vil her overordnet redegøre for potentielle nye overordnede sammenhænge, med fokus på at "sy" byen og Smelteverksområdet sammen., tydeligere orientere byen mod Sør fjorden og Opo, samt ydeliggøre muligheden for mere bymæssige gader i forbindelse med kommende omfartsvej.

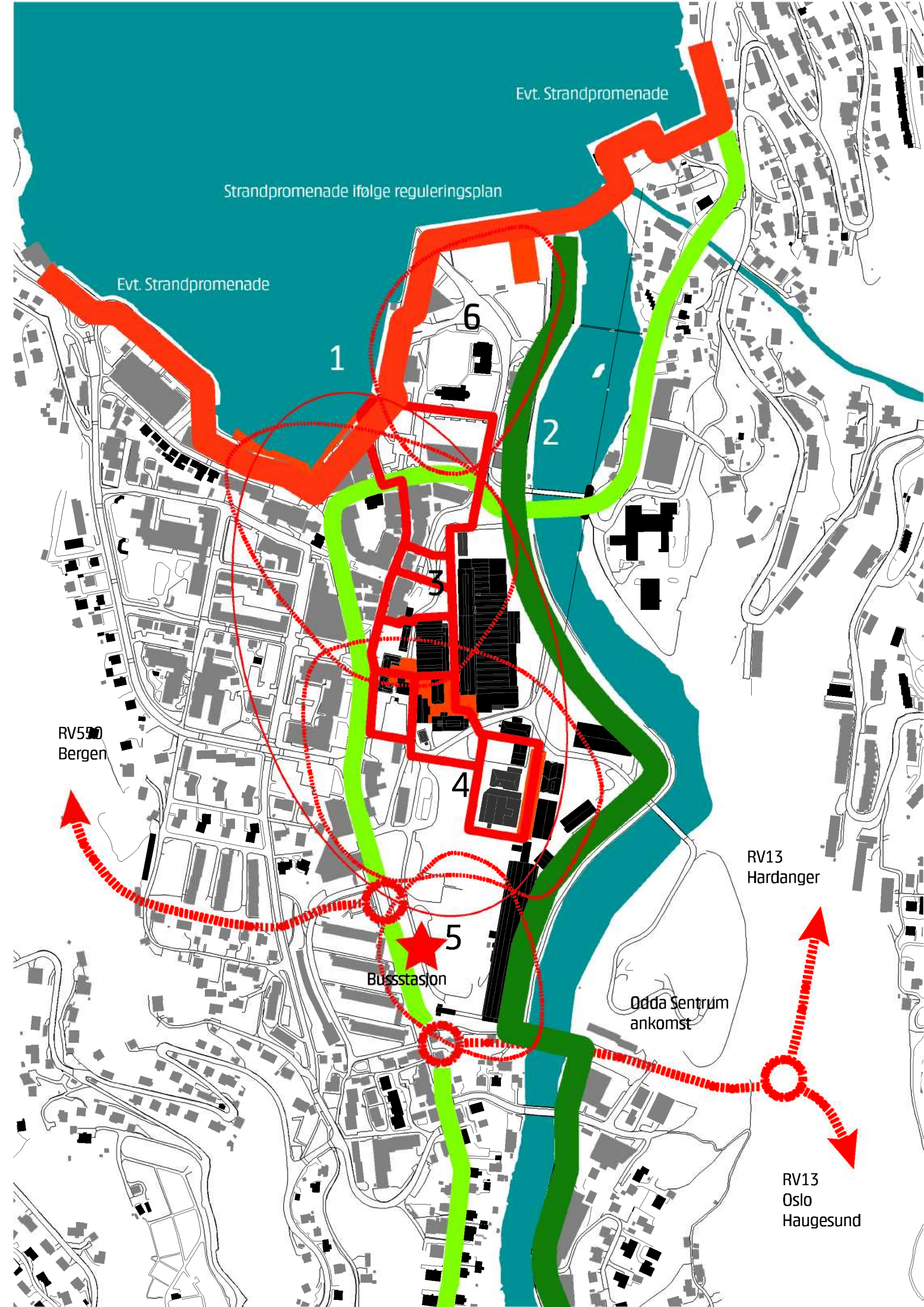
Mulighed for en urban strandpromenade ligger lige for og kan etableres tidligt med relativt få midler.

Mulighed for en sammenhengende rekreativ forbindelse langs Opo er tillige relativ enkel at etablere - måske skal den gå gennem hele Odda langs elven og ende ved Vastun i syd?

Mulighed for at etablere et nyt "LOOP" eller rundgang, der syr byen sammen i flere rundgange defineret af ankerbutikker, kulturelle målpunkter og offentlige rum.

Evt. Strandpromenade

Strandpromenade ifølge reguleringsplan

Evt. Strandpromenade

1

6

2

3

4

5

RV500
Bergen

RV13
Hardanger

Busstasjon

Odden Sentrum
ankomst

RV13
Oslo
Haugesund

